

Mielipiteiden yhteenveto ja vastineet

Mattliden

Asemakaava ja asemakaavan muutos

Liittyy kaupunkisuunnittelujohtajan 4.12.2017 **MRA 30 §:n** mukaisesti nähtäville hyväksymään osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan.

Nähtävillä MRA 30 §:n mukaisesti 8.1.-6.2.2018.

Kirjallisia vastineita ei pyydetty.

Espoon kaupunki

Y-tunnus 0101263–6

Kaupunkisuunnittelukeskus

Asemakaavoituksen palvelualue

Käyntiosoite: Tekniikantie 15

Postiosoite: PL 43, 02070 Espoon kaupunki

Sirpa Sivonen-Rauramo, Mari Soni, Marno Hanttuetunimi.sukunimi@espoo.fi

Yleistä mielipiteistä

Mielipiteitä annettiin yhteensä yhdeksän kappaletta. Mielipiteet koskivat

1. Matinkylän lääkäritalo ja Stockhuset-nimistä rakennusta
2. Koulukeskuksen kehittämistä
3. Alueelle suunniteltavien asuntojen määrää ja alueella säilytettävän metsä alaa
4. Pyöräilyn baanaa ja koulureittiä
5. Bussiyhteyksiä
6. Yhteistyötä koulun, kaupungin ja yrittäjien kesken

Matinkylän lääkäritalo ja Stockhuset

Musikintitutet Kungsvägen -musiikkiopistolla on käytössä tiloja Mattlidens skolcentrum -koulukeskuksessa ja Stockhuset-rakennuksessa, jonka omistaa Esbobygdens ungdomsförbund rf, EBUF. Stockhuset ei vastaa musiikkiopiston nykyvaatimuksia. Rakennuksen kunnostamista on lykätty vain viiden vuoden pituisten vuokrasopimusten vuoksi. Lyhyet vuokrasopimukset johtuvat alueen tulevaisuuden epävarmuudesta.

Musikintitutet Kungsvägen -musiikkiopiston ja Esbobygdens ungförbund-yhdistyksen mielipiteissä luetellaan tilat, joita Musikintitutet Kungsvägen tulvaisuudessa tarvitsee, jos Stockhuset puretaan ja vaihtoehtoisesti tilat, joita se tarvitsee, jos Stockhuset kunnostetaan. Tilat tulisi kummassakin tapauksessa sijoittaa koulukeskuksen välittömään läheisyyteen.

EBUF toivoo, että Stockhuset säilytetään ja vaatii musiikinopetuksen käyttöön uusia, huomattavasti suurempia tiloja siinä tapauksessa, että rakennus puretaan. Stockhuset-rakennuksella on EBUF:lle suuri taloudellinen merkitys. EBUF käyttää rakennusta myös Finns sommarteater -kesäteatterin harjoitustilana viikonloppuisin. Myös Elmuska ry toivoo koko suuralueen ainoan hirsitalon säilymistä.

Musikintitutet Kungsvägen ja EBUF suhtautuvat myönteisesti suunnitelmiin rakentaa suurempi ruotsinkielinen keskus ja uskovat, että koulun kanssa syntyy synergiaetuja erilaisten tilojen ja toimintamuotojen puitteissa.

Matinkylän lääkäritaloa käytetään musiikin harrastustoimintaan. Rakennusta ei pitäisi purkaa, koska uusien, vastaavien tilojen löytäminen on mahdotonta, toteaa Elmuska ry.

Vastine:

Stockhuset

Mattlidenin koulukeskuksen alueella olevien rakennusten rakennushistoriaselvityksessä, "Mattlidens koulukeskus, Rakennushistoriaselvitys, Helsinki 29.4.2016, ark-byroo", todetaan Stockhuset-rakennuksesta:

"Albergan kartanoalueella sijaitessaan rakennus on ollut ajalleen tyyppillinen, 1800-luvun hirsinen, punamullattu, harjakattoinen asuinrakennus. Siirron ja uudelleenpystytyksen myötä osa hirsirungosta on säilynyt mutta rakennus on käytännössä uudisrakennus. Stockhusetilla ei ole merkittävää kulttuurihistoriallista arvoa, eikä se liity koulukeskukseen toiminnallisesti tai hallinnollisesti."

Espoon kaupunginmuseo toteaa Tilapalvelut-liikelaitokselle 2.9.2016 antamassaan lausunnossa: "Rakennuksen tärkeimmät arvot liittyvät sen historialliseen taustaan Albergan tilanhoidajan asuntona, mutta nekin ovat heikentyneet, kun rakennus on siirretty pois alkuperäiseltä paikaltaan. Kaupunginmuseo ei esitä rakennukselle suojelumerkintöjä."

Rakennus on varmasti käyttäjilleen tärkeä. Toisaalta käyttäjät toteavat, että rakennus ei vastaa musiikkiopiston tai musiikin opetukselle asetettuja nykyvaatimuksia.

Kunnanlääkäriin omakotitalo

Matinkylän lääkäritalosta eli Kunnanlääkäriin omakotitalosta rakennushistoriaselvityksessä todetaan: ”Rakennus on 1960-luvun alun omakotitalo, joka on säilynyt alkuperäisessä asussa. Sen arkkitehtuuri on ajalleen tyyppistä, mutta ilmeeltään voimakkaampaa kuin terveys-talon ja rivitalon arkkitehtuuri.”

Espoon kaupunginmuseo toteaa lausunnossaan 2.9.2016, että nykyään pihapiirin alkuperäinen merkitys on hämärtynyt, kun rakennukset eivät ole alkuperäisessä käytössään ja että rakennuksen tärkein arvo on sen säilyneisyys ja sillä on myös historiallista merkitystä kunnan terveydenhuollon kehityksen ilmentäjän. Kaupunginmuseo ei esitä rakennukselle suojelumerkintöjä.

Rakennuksen omistaja Espoon tilapalvelut liikelaitos ei esitä rakennuksen säilyttämistä.

Suunnittelualue sijaitsee Matinkylän ja Niittykummun metroasemien välissä, Matinkylän kaupunkikeskuksen itäosassa. Joukkoliikenteen ja palveluiden hyvällä saavutettavuusvyöhykkeellä tehokas ja monipuolinen kaupunkirakenne on kaupunkisuunnittelun yleisenä tavoitteena, valtakunnallisena alueidenkäyttötavoitteena ja MAL-suunnitelman mukaisena tavoitteena. Asemakaavan tärkein tavoite on mahdollista Mattlidenin koulukeskuksen kehittyminen, mutta koska koko aluetta ei liikenteen päästöjen vuoksi voida osoittaa koulukeskuksen käyttöön, suunnitellaan alueelle myös muuta tehokasta maankäyttöä. Koska Kunnanlääkäriin talolla ja Stockhusetilla ei ole merkittävää kulttuurihistoriallista arvoa, esittää kaupunkisuunnittelukeskus rakennuksen purkamista ja alueen tehokkaampaa maankäyttöä. Kaupunkisuunnittelulautakunnan alueen kaavoittamiselle asettamat tavoitteet tukevat ratkaisua.

Musiikin opetukselle ja esittämiselle on suunniteltu tilaa Kultursmedjan-rakennukseen. Lisäksi koulun tiloja voidaan käyttää harrastus- ja esitystoimintaan.

Koulukeskuksen kehittäminen

Koulukeskuksen tiloja tulee laajentaa sen sijaan, että rakennetaan uusia rakennuksia. Koulukeskuksessa on tällä hetkellä paikoitellen ahdasta. Koulukeskuksen tilat tulee järjestää niin, ettei tiloihin tarvitse siirtyä ulkokautta. Uutta palloiluhallia tarvitaan liikuntatilaksi ja ylioppilaskirjoitusten aikaan. Koulun pihaa tulee laajentaa ja kehittää turvallisemmaksi ja tarkoituksen mukaisemmaksi. Opettajien asuntolan ja vanhan päiväkotirakennuksen purkaminen antaa lisää tilaa. Alueen liikennejärjestelyjä tulee parantaa.

OAS-materiaalin kolmas vaihtoehto huomioi koulukeskuksen tulevat tilatarpeet, piha-alueen laajentamis- ja lähimetsän säilyttämistarpeet. Opiskelija-asuntojen, seniorikeskuksen ja kulttuurikeskuksen sisällyttäminen suunnitelmiin on innovatiivista ja lisää ikärajat ylittävää yhteistyötä ja mahdollisuuden liittää kouluopetus osaksi tämän päivän yhteiskuntaa ja yhteiskunnan toimintoja. Henkilökunnan pysäköintitarpeet on otettu huomioon ja Länsibaana on turvallisempaa suunnitella koulukeskuksen etelä- ja itäpuolelle.

Koulukeskuksen alueelle tulee suunnitella koulun kanssa yhteistyötä tekeviä asumista ja palveluita, kuten ruotsinkielinen palvelutalo ja musiikkiopisto, ruotsinkielinen senioritoiminta. Opiskelija-asuntoja ei tarvita, kun vanhimmat nuoret ovat lukioikäisiä. Toisaalta opiskelija-asunnot nähdään houkuttelevina tuleville lukion ja IB-lukion opiskelijoille. Mattlidenin alueesta tulee kehittää ruotsinkielinen keskittymä, jossa saa palvelua ruotsiksi ja jossa oppilaat saisivat taide- ja kulttuurielämyksiä äidinkielellään.

Vastine:

Koulun alueesta on laadittu suunnitelma ”Mattliden koulukeskus, Tontinkäyttökaavio, POOK Arkkitehtitoimisto 17.1.2024”. Suunnitelmassa esitetään yksi ratkaisu koulun tilojen

laajentamiseksi ja selkeyttämiseksi nykyisille ja tulevaisuuden käyttäjille. Suunnitelma perustuu Espoon kasvun ja oppimisen toimialan oppilasennusteisiin.

Asemakaavaehdotuksessa mahdollistetaan koulun laajentaminen vertikaalisesti ja horisontaalisesti. On myös mahdollista purkaa nykyiset rakennukset ja rakentaa kokonaan uudet tilat. Koulurakennuksen suunnittelu voidaan aloittaa vasta, kun kohde sopii Espoon investointiohjelman ja rakennussuunnittelulle on varattu rahaa. Asemakaavan laatimisen aikana tätä mahdollisuutta ei ollut, joten kaavalla mahdollistetaan useampi tulevaisuuden kehitys.

Koulun pihaa on laajennettu alueen eteläosaan opettajien asuntolan kohdalle ja sen eteläpuolelle sekä alueen kaakkoiskulmaan siirtokelpoisten rakennusten alueelle. Peruskoululle ja lukiolle varattujen piha-alueiden mitoitus ja suunnittelun lähtökohdat vastaavat kaupungin tavoite- mitoituksia ja suunnitteluohjeita. Pihaa joudutaan suojaamaan melulta Gräsanlaakso- ja Matinkallio-katujen sekä Nelikkotien liikenteen aiheuttamalta melulta. Melun ohella erityisesti huomioitavia seikkoja on ollut olemassa oleva kaupunkirakenne, infrastruktuuri ja ilmanlaatu- kysymykset. Pihamitoitukset ja alueen monet suunnittelua ohjaavat ja rajoittavat reunaehdot huomioiden alueen lähimetsää ei sellaisenaan ole mahdollista säilyttää. Kaavaratkaisua on haettu kuitenkin siten, että kaava-alueen eri korttelialueilla on säästettävissä olemassa olevaa kasvillisuutta ja puustoa.

Matinkylän alueelle on tehty liikenneselvitys 2024. Selvityksessä tutkittiin Matinkylän keskus- tan liikennettä erilaisilla vaihtoehdoilla. Ruuhkaa voidaan vain siirtää, ei poistaa. Piispansillan itärampeilla ruuhka siirtyy Piispansillalle ja tekee pikaraitiotie toteuttamisen todella hankalaksi. Itäramppien myötä Gräsanlaakson kiertoliittymän ja tarkastelualueen verkon itäosan (Mattli- den) toimivuus paranee huomattavasti verrattuna nykytilaan. Nykyisellä katuverkolla (ilman Piispansillan itäramppeja) kauppakeskuksen ympäristössä liikenteen toimivuudessa ei ole mainittavia ongelmia, mutta Matinsolmun kiertoliittymä jonoutuu Gräsanlaakson kiertoliitty- mään ja Gräsanlaakson kiertoliittymän kiertotilassa on liikaa liikennettä, minkä seurauksena kiertoliittymä menee tukkoon. Varsinkin Hauenkalliontieltä on hankala päästä liittymän läpi. Vaikutus heijastuu Matinkadun kiertoliittymään ja Nelikkotien liittymiin. Nelikkotien liittymissä palvelutaso tulee olemaan erittäin huono (F eli huonoin toimivuusluokka asteikolla A-F).

Alueelle on suunniteltu kulttuurin harrastus- ja esitystilaa Kultursmedjan-rakennukseen, josta mahdollistetaan sisäyhteys koulun ja päiväkodin tiloihin.

Alueella ei ole varauduttu opiskelija-asuntoihin tai seniorikeskukseen. Matinkylän suuralueella on ikääntyneille suunnattua ruotsinkielistä palveluasumista riittävästi. Seniorikeskuksen sijoit- tamiseen alue on liian kaukana kauppakeskus Iso Omenan yhteydessä olevasta palvelukes- kittymästä. Opiskelija-asuntoja halutaan keskittää lähemmäs kampusalueita. Lisäksi alue, jolle voitaisiin sijoittaa alueen ilmanlaadun puolesta ikääntyneiden asumista, joudutaan varaamana kokonaan koulun ja sen pihan käyttöön.

Alueelle suunniteltavien asuntojen määrä ja alueella säilytettävän met- sän ala

Alueelle suunniteltujen asuntojen määrä on liian suuri, koska se lisää liikennettä ja tapahtuu alueen luoteisosassa sijaitsevan pienen metsikön kustannuksella. Metsikköä tulisi pyrkiä säästämään laajemmin. Etenkin päiväkotia käyttää metsää osana varhaiskasvatusta. Tutki- mustiedon mukaan metsässä tai metsän kaltaisessa ympäristössä oleskelu lisää lapsilla sekä fyysistä että psyykkistä hyvinvointia välittömästi ja myöhemmin elämässä. Metsikkö antaa luonteen koko Mattlidenin alueelle ja luo tunteen keitaasta.

Vastine:

Alueen länsiosassa olevan metsän säilyttämistä on pidetty tärkeänä, mutta alueen suunnitteluun ovat vaikuttaneet useat muutkin tavoitteet ja useat reunaehdot. Erityisesti huomioitavia seikkoja on ollut olemassa oleva kaupunkirakenne, rakennukset ja infrastruktuuri, ilmanlaatu ja melukysymykset sekä koulun ja päiväkodin sisä- ja ulkotilojen eri toimintojen mitoitustarpeet. Alueen monet suunnittelua ohjaavat ja rajoittavat reunaehdot huomioiden alueen lähimetsää ei sellaisenaan ole mahdollista säilyttää.

Alueelle laadituissa luonnoksissa käyttötarkoitusten rajauksiin ja sijoittumiseen on vaikuttanut erityisesti alueen arvioitu ilmanlaatu. Koska alue sijoittuu Kehä II:n ja Länsiväylän risteyksen tuntumaan ja koska suuri osa Matinkylään suuntautuvasta liikenteestä käyttää suunnittelualueen rajaavia Gräsanlaakso-katua ja Nelikkotietä, ei koulukeskuksen käytössä nykyisin olevaa aluetta voida asemakaavoittaa kokonaan koulukeskuksen käyttöön liikenteen aiheuttamien hiukkaspäästöjen vuoksi. HSY on laatinut ohjeet liikenteen päästöjen huomioimisesta maankäytön suunnittelussa. Näitä ohjeita soveltaen on OAS- ja valmisteluaineistomateriaaliin rajattu koulukeskuksen käyttöön soveltuva alue ja asuinkäyttöön soveltuva alue. Asemakaavaehdotus perustuu lisäksi selvitykseen ”Mattliden asemakaavan ilmanlaadun vaikutusarvio, syksy 2021, Espoon ympäristö- ja rakennusvalvontakeskus ja Espoon kaupunkisuunnittelukeskus”.

Suunnittelualue sijaitsee Matinkylän ja Niittykummun metroasemien välissä, Matinkylän kaupunkikeskuksen itäosassa. Joukkoliikenteen ja palveluiden hyvällä saavutettavuusvyöhykkeellä tehokas ja monipuolinen kaupunkirakenne on kaupunkisuunnittelun yleisenä tavoitteena, valtakunnallisena alueidenkäyttötavoitteena ja MAL-suunnitelman mukaisena tavoitteena. Asemakaavan tärkein tavoite on mahdollistaa Mattlidenin koulukeskuksen kehittymisen, mutta koska aluetta kokonaisuudessaan ei liikenteen päästöjen vuoksi voida osoittaa koulukeskuksen käyttöön, suunnitellaan alueelle myös muuta tehokasta maankäyttöä. Lisäksi alueen pohjoislaidalle esitetyt tehokkaat asuinkorttelit suojaavat eteläpuolella olevaa koulukeskuksen aluetta liikenteen melulta. OAS- ja valmisteluaineistomateriaalissa ollut asuinkortteli suunnittelualueen kaakkoisosasta on jätetty pois, koska asemakaavaehdotusta tehtäessä todettiin, että koulun pihalle tarvitaan enemmän tilaa ja koulun laajennukseen horisontaalisesti tulee varautua, koska tässä vaiheessa ei tiedetä, voiko koulua korottaa.

Herkkänä toimintona päiväkotipihoineen on sijoitettu ilmanlaadun ja meluolujen kannalta suotuisalle alueelle. Päiväkodin sijaintia on määrittänyt myös sujuva sisäyhteys Kultursmedjaniin, jonka tiloja päiväkoti käyttää. Kultursmedjanin sijaintiin on lisäksi vaikuttanut sujuvan sisäyhteyden tarve koululle siten, ettei koulun tilojen läpi tarvitse tarpeettomasti kulkea. Alueella olevasta metsiköstä osa jää Rauhalanpuisto-kadun varteen suunniteltujen saattopaikkojen ja uuden päiväkodin pihan kohdalle. Päiväkodin pihassa osa puista pyritään säilyttämään. Myös asuinkorttelissa puita ja kallioita pyritään säilyttämään, mutta osa metsästä jää asuinkorttelille ja päiväkodille tarvittavan katuyhteyden ja asuinrakennuksen alle.

Espoon kaupungin vuonna 2013 kouluille ja päiväkodeille tekemässä kyselyssä selvitettiin, mitä metsäalueita koulut ja päiväkodit tuolloin käyttivät oppimis-, liikunta- ja leikkiympäristöinä ja millaisia toiveita ja huolia kouluilla ja päiväkodeilla oli metsien opetuskäyttöön ja hoitoon liittyen. Tässä ”Tärkeät lähimetsät - Espoon koulu- ja päiväkotimetsäselvitys”-aineistossa Mattlidenin ympäristöstä oli Mattbergets daghem -päiväkodin käyttämäksi nimetty Gräsanlaakson ja Telaniityn alueen metsäalueet. Luonnonympäristön välitön saavutettavuus päiväkotij- ja koulualueella heikkenee, mutta saavutettavalla etäisyydellä säilyy kaupunkimetsää ja viheralueita muun muassa Matinkallion, Matinniityn, Gräsanojan ja Telaniityn alueilla.

Kaupunkisuunnittelulautakunnan alueen kaavoittamiselle asettamat tavoitteet tukevat ratkaisua.

Pyöräilyn baana ja koulureitti

On turvallisuusriski suunnitella liikennettä siten, että Matinkartanon sillalta laskeudutaan suoraan pyöräilyn baanalle, jossa pyöräilijöiden nopeudet voivat olla suuret. Pyöräilyn baana tulee ohjata muuta kautta. Lasten koulureitti ei voi ylittää baanaa. Toisaalta ajatusta erillisestä

pyörätiestä eli Länsibaanasta pidetään erinomaisena. OAS-materiaalin kolmas vaihtoehto, jossa pyörätie on linjattu kulkemaan koulukeskuksen eteläpuolelta, pienentää onnettomuusrisiä koulukeskuksen alueella. Näin ohjataan pyöräilijät pois koulukeskuksen alueelta.

Vastine:

Ainoa kestävä tapa liikenneongelmien ratkaisuun on vähentää ihmisten autoriippuvuutta ja yksi keino siihen on tehdä laadukasta pyöräilyverkkoa. Baana on tarkoitettu kaikille pyöräilijöille ja sen tulee olla turvallinen kaikille.

Baanan linjausvaihtoehtoja on tutkittu liki kymmenen erilaista. Esitetty vaihtoehto on kaikkein turvallisin vaikkakaan ei sujuvin. Esitetty linjausvaihtoehto ei kulje koulukeskuksen kautta tai sen läpi. Baana on linjattu kulkemaan koulukeskuksen eteläpuolelta (OAS-materiaalin kolmas vaihtoehto).

Pyörätien turvallisuus huomioiden on lähes mahdotonta linjata pyörätie siten, ettei se risteä minkään koulureitin kanssa.

Bussiyhteyksistä

Olisi hyvä satsata bussiyhteyksiin erityisesti viiden kilometrin säteellä koulusta, kuten Etelä-Mankkaalta, josta ei ole hyvää joukkoliikenneyhteyttä, eikä henkilöautolla ajaminen ole järkevää Kehä II:n ruuhkien vuoksi. Joukkoliikenneyhteys muutaman kilometrin matkalle edellyttää liityntäbussin ja metron käyttöä sekä kävelyä metroasemalta.

Vastine:

Ei kaava-asia. Linjastosuunnitelmat kuuluvat HSL:lle ja voidaan välittää tieto heille.

Yhteistyö koulun, kaupungin ja yrittäjien kesken

Mattliden skola-koulun johtokunta pitää yhteistyötä koulun, kaupungin ja yrittäjien kesken tärkeänä. Koulun täytyy saada tietoa projektin kulusta. Koulun ja vanhempien tulee olla hyvin tietoisia liikennejärjestelyistä myös rakentamisen aikana. Koulu haluaa antaa oman asiantuntemuksensa suunnitteluun ja tietää suunnittelun etenemisestä.

Musikinstitutet Kungsvägen ja EBUF toivovat yhteistyötä ja tiedottamista suunnittelun aikana. Rakennusprojektin aikana koulun, kaupungin ja urakoitsijoiden yhteistyö on tärkeää. Koulun ja vanhempien tulee saada tietää poikkeavista järjestelyistä ja muista huomioitavista asioista, jotta koulu voi huomioida ne toiminnassaan.

Vastine:

Asemakaavan laadintaa ohjaava ohjausryhmä päätti järjestää koulukeskuksessa koulun saattoliikenteestä kyselyn, jonka vastausten perusteella voidaan arvioida saattoliikenteen järjestämistä eri puolilta kaupunkia lähestyttäessä.

Koulukeskus käyttää kokonaisvaltaisesti koko aluettaan opetukseen, myös pihaa. Koulun pihan suunnittelua on ideoitu koulun opettajien kanssa.

Suunnitteluvaramuksen saanut Focus Mattliden on käynyt esittelemässä suunnittelutilannetta johtokunnille ja vanhempain yhdistykselle.

Asemakaavan vaiheista tiedotetaan Espoon kaupungin sivuilla.